

Financiële verslaggeving als *social and institutional practice*

HET 'FAVORIETE' BOEK VAN CHRIS KNOOPS

Maandelijks beschrijft een lezer van 'de Accountant' die ene vakinhoudelijke publicatie die hem of haar het meest heeft beïnvloed of dat managementboek dat in het geheugen staat gegrift. Deze maand: **Chris Knoops, universitair docent financial accounting theory aan de Erasmus School of Economics van de Erasmus Universiteit Rotterdam en hoofdredacteur van het Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie.**

Een boek dat veel indruk op mij heeft gemaakt is *Accounting as social and institutional practice* van Anthony Hopwood en Peter Miller. Een bundel artikelen uit 1994, waarin op een 'andere manier' tegen accounting (zowel financiële verslaggeving als management accounting) wordt aangekeken, dan gebruikelijk. Verslaggeving wordt door onderzoekers niet gezien als een instrument voor de neutrale (feitelijke) weergave van economische activiteiten, maar als een *social and insti-*

tutional practice. Verslaggeving wordt gezien als een geheel van activiteiten (practices), waarmee wordt gepoogd mensen, processen en organisaties te beïnvloeden om bepaalde doelen te bereiken. Verslaggevingsactiviteiten beïnvloeden (of creëren) de sociale werkelijkheid en worden ook beïnvloed door de sociale werkelijkheid. Zij beïnvloeden bijvoorbeeld de wijze waarop alternatieven worden beoordeeld, de wijze waarop activiteiten en processen vorm worden gegeven en de wijze waarop wij onszelf en anderen zien. Miller formuleert het kernachtig als volgt: "*Accounting has come to be regarded as a social and institutional practice, one that is intrinsic to, and constitutive of social relations, rather than derivative or secondary.*" Vrij vertaald: verslaggeving wordt beschouwd als een sociale en institutionele activiteit, die volledig is ingebed in sociale relaties en sociale relaties ook vormgeeft. Doordat alles in financiële termen wordt uitgedrukt, wordt een specifiek domein van economische berekeningen

gecreëerd op basis waarvan beslissingen/beoordelingen plaatsvinden, acties plaatsvinden en/of worden gerechtvaardigd, beleidsmaatregelen worden verdedigd, en disputen worden gecreëerd en beslecht. Verslaggeving is een bepaalde manier van zichtbaar maken van gebeurtenissen en processen, en door de specifieke vorm van zichtbaarheid wordt de wereld veranderd. Bijvoorbeeld de wijze waarop pensioenverplichtingen van pensioenfondsen worden berekend, of de wijze waarop de *fair value* van financiële instrumenten wordt bepaald heeft grote invloed op de meningsvorming hieromtrent en beslissingen die al dan niet moeten worden genomen, hebben invloed op de welvaart van mensen.

Anthony G. Hopwood en Peter Miller (edited), Accounting as social and institutional practice, Cambridge Studies in Management 24, Cambridge University Press, 1994, ISBN 0-521-46965-1 (paperback).

FAVORIET ALGEMEEN

Ik houd van de boeken van John Grisham. Bijvoorbeeld *De aanklacht*, over een lang voortslappende juridische claim tegen een machtige onderneming die jarenlang chemisch afval dumpte; een claim die uiteindelijk niet wordt toegewezen.

HANDBOEK VOOR TREASURY PROFESSIONAL

Het fenomeen van de *Credit Default Swap* is dankzij de kredietcrisis breed bekend geraakt, maar wat dacht u van een *FX forward cross rate*, *Covered Interest Arbitrage*, of een *Inflation Linked Bond*. En vergeet niet de *daycount fraction* mee te nemen in de berekening van de diverse *FX rates*. Bent u er nog? Dan is dit boek voor u. Na enkele inleidende hoofdstukken waarin renteberekeningen, de geld- en valutamarkt kort worden behandeld, komen alle financiële producten die van belang zijn voor treasury professionals aan bod. Kenmerken en prijsvorming worden uit de doeken gedaan, reken technieken en waarderingen worden met voorbeelden uitgelegd. Ofschoon de materie de naam heeft zeer ingewikkeld te zijn is het Van der Wielen gelukt om een toegankelijke schrijfstijl te hanteren. Wrijft u zich in de handen bij het berekenen van de *modified duration* van een vastrentende waarde, dan verplicht op het nachtkastje.

Lex van der Wielen, *Handboek voor de treasury professional, The Financial Markets Academy, ISBN 978-90-815321-1-2*

WAT ALS DE MARKT FAALT?

Alweer een boek over de tekortkomingen van het gangbare economische denken waarin elk mens als een zuiver rationeel handelend homo economicus wordt gezien, en de markt als nagenoeg onfeilbaar. De Amerikaanse journalist John Cassidy sluit zich aan bij het rijtje schrijvers dat de economische crisis van de afgelopen jaren bekijkt met een historisch onderlegd oog, en voorzien van enkele elementaire psychologische inzichten die door de rationele en dominante aanhangers van de efficiënte markttheorie met voeten worden getreden. Hij noemt dit laatste zelfs een utopische economie die simpelweg niet met de werkelijkheid overeenkomt. Niet als eerste geeft Cassidy aan dat grote economen als Adam Smith en John Maynard Keynes ook al schreven over het irrationele in de economie. En de vrije markt zelf? Cassidy pleit voor inzicht en nuancering. Indien nodig graag een handelende en corrigerende overheid. Is dit niet nodig, dan vooral niet doen.

John Cassidy, *Wat als de markt faalt? - de kracht van het irrationele in de economie, Ambo/Anthos uitgevers, ISBN 978 90 263 2163 4*

THE CHAIRMAN MAKES OR BREAKS THE BOARD

Het *old boys* network ligt al een tijdje onder vuur. Commissarissen zijn niet streng genoeg, ontberen verstand van het bedrijf waarop ze toezicht houden, er zijn niet genoeg vrouwelijke commissarissen enz. Steven Schuit (onder andere hoogleraar corporate governance aan Nyenrode Business Universiteit) focust op de rol en taken van de president-commissaris - door Schuit chairman genoemd aangezien hij een voorstander is van het one-tier model. De chairman dient een meer voornamen rol te gaan spelen. Enerzijds door de overige commissarissen goed aan te sturen en van de juiste en nuttige bedrijfsinformatie te voorzien. Anderzijds door de ceo van het bedrijf stevig in toom te houden. Op basis van eigen onderzoek naar de *boardroom dynamics* en interviews met zestig chairmen, ceo's en experts komt hij met observaties en aanbevelingen. Zo adviseert Schuit dat de chairman twee dagen in de week in een eigen kamer op het bedrijf aanwezig is - niet elke ceo zal hier gelukkig van worden. Gelardeerd met quotes van de geïnterviewde chairmen en ceo's is dit een prettig leesbare en nuttige publicatie.

Steven Schuit, *The Chairman makes or breaks the board, Gopher BV, ISBN 9789051797251*

FINANCIËN VOOR ZZP'ERS

Als ZZP'er ben je een eigen onderneming. Financiële gezondheid is een van de belangrijkste voorwaarden voor succesvol opereren als zelfstandige. Je hoeft geen financiële expert te worden, maar Hogema geeft terecht aan dat het verstandig is om de grote lijnen van de financiën van de eigen eenmanszaak te snappen. Hoe ga je om met ondernemingsplannen, cashflow, belastingen, verzekeringen, de balans en de winst-en-verliesrekening? Hogema beschrijft al deze zaken op een toegankelijke manier.

Femke Hogema, *Financiën voor ZZP'ers - Weten wat telt!, Van Duuren Management, ISBN 978-90-8965-043-6*

BRONNEN

TEKST ROB HEINSBROEK

LEESVOER

Accountant.nl

Voor uitgebreidere besprekingen van deze boeken en eerder besproken boeken, zie Accountant.nl.